

Ρατσισμός, εθνοτικές διακρίσεις και κοινωνικός αποκλεισμός στον αθλητισμό

Το **άρθρο 21** του κεφαλαίου περί ισότητας του [Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) απαγορεύει τις διακρίσεις για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένης της φυλής, του χρώματος, της εθνοτικής καταγωγής, της κοινωνικής προέλευσης και της ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας.

Πλαίσιο πολιτικής

Η δυνατότητα του αθλητισμού να μεταλαμπαδεύει ανθρώπινες αξίες προσελκύει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, η αντίληψη και η ευαισθητοποίηση σχετικά με τον ρατσισμό και τις διακρίσεις στον αθλητισμό έχουν αλλάξει σημαντικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, τουλάχιστον στο ποδόσφαιρο, προβάλλοντας την εντεινόμενη ανάγκη για δράση. Οι φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στον τομέα του αθλητισμού στην Ευρώπη αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο επιβεβαιώνουν την ανάγκη μιας πιο δραστηρικής προσέγγισης ενάντια στον ρατσισμό και στις διακρίσεις στον αθλητισμό.

Ο [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης \(FRA\)](#) εξετάζει λεπτομερώς τα ζητήματα αυτά σε μια νέα έκθεση.

Διεύρυνση της συμμετοχής στον αθλητισμό

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι μειονότητες και οι μετανάστες υποεκπροσωπούνται σε πολλά αθλήματα, ειδικότερα στις διοικητικές θέσεις αθλητικών οργανισμών. Το ποσοστό εκπροσώπησης γυναικών και κοριτσιών που ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες ή ομάδες μεταναστών είναι εξαιρετικό χαμηλό.

Σε ορισμένες χώρες, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η γεωγραφική απομόνωση έχουν ως αποτέλεσμα μικρά ποσοστά συμμετοχής των Ρομά και των Travellers (ταξιδευτές) στον αθλητισμό. Η μη διαθεσιμότητα αθλητικών εγκαταστάσεων σε ορισμένα μέρη μειώνει επίσης το ποσοστό συμμετοχής κάποιων ομάδων.

Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και βελτίωση της πολυμορφίας

Τα διοικητικά συμβούλια αθλητικών φορέων, οι ομοσπονδίες και οι σύλλογοι πρέπει να αναλάβουν πιο στοχευμένες δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για την υλοποίηση των δυνατοτήτων εξάλειψης του αποκλεισμού που προσφέρει ο αθλητισμός. Σε αυτές τις δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνονται προγράμματα ποικιλομορφίας για την ενθάρρυνση της συμμετοχής μεταναστών και μελών εθνοτικών μειονοτήτων, ή πρωτοβουλίες για την άρση των εμποδίων στην πρόσβαση σε διοικητικές θέσεις αθλητικών οργανισμών.

Παρακολούθηση των κρουσμάτων ρατσισμού στον αθλητισμό

Τα μέσα ενημέρωσης αναφέρουν συχνά κρούσματα ρατσισμού μεταξύ θεατών αθλητικών εκδηλώσεων. Για παράδειγμα στο ποδόσφαιρο ανδρών, ως βασικοί δράστες τέτοιων κρουσμάτων αναφέρονται οι οπαδοί.

Ωστόσο, τα κρούσματα ρατσισμού παρατηρούνται επίσης μεταξύ παικτών, ειδικότερα στον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Οι διαιτητές και τα στελέχη των συλλόγων εμπλέκονται συχνά σε κρούσματα ρατσισμού. Επιπλέον, μεγάλος αριθμός κρουσμάτων παρατηρείται σε αθλητικούς αγώνες νέων.

Συστήματα παρακολούθησης των κρουσμάτων ρατσισμού στον αθλητισμό υπάρχουν μόνο σε μερικά κράτη μέλη της ΕΕ. Ορισμένα είναι πιο προηγμένα και εντοπίζουν περισσότερα κρούσματα ρατσισμού από άλλα. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος των διαθέσιμων δεδομένων αφορούν το ποδόσφαιρο.

Αποτελεσματική παρακολούθηση

Οι εθνικές και οι τοπικές αρχές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν αποτελεσματικούς τρόπους παρακολούθησης των κρουσμάτων ρατσισμού και των διακρίσεων στον αθλητισμό, σε στενή συνεργασία με τις αθλητικές ομοσπονδίες για τη βελτίωση της καταγραφής των κρουσμάτων, αλλά και για τη διευκόλυνση της καταγραφής μεμονωμένων καταγγελιών.

Ενίσχυση της νομοθεσίας και της επιβολής της για την καταπολέμηση κρουσμάτων ρατσισμού στον αθλητισμό

Τα καταστατικά ή άλλα παρόμοια έγγραφα των ευρωπαϊκών και διεθνών αθλητικών οργανισμών περιέχουν συχνά αντιρατσιστικές διατάξεις ή διατάξεις κατά των διακρίσεων. Όμως, ελάχιστοι οργανισμοί εφαρμόζουν σαφείς πειθαρχικές διαδικασίες σε περιπτώσεις ρατσιστικής ή διακριτικής συμπεριφοράς, με εξαίρεση τους διεθνείς οργανισμούς ποδοσφαίρου και κρίκετ.

Οι πειθαρχικοί κανονισμοί της [Ένωσης Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών \(UEFA\)](#), ως παράδειγμα ορθής πρακτικής, περιέχουν αντιρατσιστικές διατάξεις και έναν κατάλογο κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων.

Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των αντιρατσιστικών κανονισμών

Τα διοικητικά συμβούλια των αθλητικών φορέων πρέπει να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικούς αντιρατσιστικούς κανονισμούς και μέτρα ισότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον συντονισμό της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Η [απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου για την καταπολέμηση συγκεκριμένων μορφών και εκφάνσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας στο ποινικό δίκαιο](#) αποτελεί σημαντικό νομικό εργαλείο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση του ρατσισμού στον αθλητισμό.

Φορείς ισότητας και αθλητισμός

Η έκθεση του FRA καταδεικνύει ότι τουλάχιστον σε 16 κράτη μέλη της ΕΕ φορείς ισότητας και άλλα θεσμικά όργανα, όπως εθνικά θεσμικά όργανα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, αναλαμβάνουν δράση σε περιπτώσεις κρουσμάτων ρατσισμού και εθνοτικών διακρίσεων στον αθλητισμό.

Συμμετοχή των φορέων ισότητας στην αντιμετώπιση του ρατσισμού και των εθνοτικών διακρίσεων στον αθλητισμό

Οι φορείς ισότητας και τα εθνικά θεσμικά όργανα για τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να διαδραματίζουν πιο ενεργό ρόλο για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών διακρίσεων στον αθλητισμό. Οι φορείς αυτοί μπορούν να υποστηρίζουν τις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης των αθλητικών ομοσπονδιών και των συλλόγων. Μπορούν να παρέχουν υποστήριξη σε πιθανά θύματα και, όπου υπάρχει δυνατότητα, να συμμετέχουν στις διώξεις κατά των δραστών.

Ιστορικό

Η έκθεση του FRA βασίζεται σε συνεντεύξεις εμπειρογνομόνων του τομέα και ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και σε δευτερογενή δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν την περίοδο 2003-2008. Επιπλέον, πρόσθετα δεδομένα υποβλήθηκαν από ευρωπαϊκούς και διεθνείς ενδιαφερόμενους φορείς, περιλαμβανομένων των εθνικών αθλητικών ομοσπονδιών. Η έρευνα αφορούσε τόσο τον επαγγελματικό όσο και τον ερασιτεχνικό αθλητισμό ανδρών, γυναικών και παιδιών ή εφήβων.

Στην έρευνα που διενεργήθηκε και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ εξετάστηκαν το ποδόσφαιρο και ο στίβος, όπως επίσης και ένα τρίτο άθλημα, δημοφιλές σε κάθε κράτος μέλος.

Κράτος μέλος της ΕΕ	Αθλήματα που εξετάστηκαν
Αυστρία	Ποδόσφαιρο, στίβος, αλπικό σκι
Βέλγιο	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Βουλγαρία	Ποδόσφαιρο, στίβος, πετοσφαίριση
Κύπρος	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Τσεχική Δημοκρατία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χόκεϊ επί πάγου
Δανία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χειροσφαίριση
Εσθονία	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Φινλανδία	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Γαλλία	Ποδόσφαιρο, στίβος, αντισφαίριση
Γερμανία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χειροσφαίριση
Ελλάδα	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Ουγγαρία	Ποδόσφαιρο, στίβος, υδατοσφαίριση
Ιρλανδία	Ποδόσφαιρο, στίβος, ιρλανδικό χόκεϊ (hurling/camogie)
Ιταλία	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Λετονία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χόκεϊ επί πάγου
Λιθουανία	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Λουξεμβούργο	Ποδόσφαιρο, στίβος, ποδηλασία
Μάλτα	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Κάτω Χώρες	Ποδόσφαιρο, στίβος, κόρφμπολ (korfbal)
Πολωνία	Ποδόσφαιρο, στίβος, αγώνες ταχύτητας μοτοσυκλετών
Πορτογαλία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χειροσφαίριση
Ρουμανία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χειροσφαίριση
Σλοβακία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χόκεϊ επί πάγου
Σλοβενία	Ποδόσφαιρο, στίβος, αλπικό σκι
Ισπανία	Ποδόσφαιρο, στίβος, καλαθοσφαίριση
Σουηδία	Ποδόσφαιρο, στίβος, χόκεϊ επί πάγου
Ηνωμένο Βασίλειο	Ποδόσφαιρο, στίβος, κρίκετ

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) έχει δημοσιεύσει δύο εκθέσεις σχετικά με τον ρατσισμό, τις εθνοτικές διακρίσεις και τον αποκλεισμό των μεταναστών και των μειονοτήτων στον αθλητισμό στην ΕΕ:

- *Ρατσισμός, εθνοτικές διακρίσεις και αποκλεισμός μεταναστών και μειονοτήτων στον αθλητισμό: Συγκριτική επισκόπηση της κατάστασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση*
- *Ρατσισμός, εθνοτικές διακρίσεις και αποκλεισμός μεταναστών και μειονοτήτων στον αθλητισμό: Η κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Συνοπτική έκθεση*

Το 2011 θα δημοσιευθεί ένα *Εγχειρίδιο ορθής πρακτικής* για τις αθλητικές ομοσπονδίες, τους συλλόγους, τους παίκτες και τους αθλητές, με παραδείγματα πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση του ρατσισμού, των εθνοτικών διακρίσεων και του αποκλεισμού μεταναστών και μειονοτήτων στον αθλητισμό.

Οι εκθέσεις είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο

www.fra.europa.eu